

Understanding the Core Verses of Yom Kippur

R.Elle Kaunfer – kaunfer@hadar.org

Yom HaMa'al 2024

אֲנֹכִי אֲנֹכִי הוּא מַחֵה פְּשָׁעֶיךָ לְמַעְנִי...

You have not brought Me your sheep for burnt offerings, Nor honored Me with your sacrifices. I have not burdened you with meal offerings, Nor wearied you about frankincense. You have not bought Me fragrant reed with money, Nor sated Me with the fat of your sacrifices. Instead, you have burdened Me with your sins, You have wearied Me with your iniquities. It is I, I who—for My own sake— Wipe your transgressions away and remember your sins no more. - Isaiah 43:23-25	ישעיהו פרק מג (כג) לֹא־הִבִּיאתָ לִי שֶׁהַעֲלִיתָ וְזָבַחְךָ לֹא כִבַּדְתָּנִי לֹא הָעִבַדְתָּנִי בַּמִּנְחָה וְלֹא הוֹגַעְתָּנִי בַּלְבֹנָה: (כד) לֹא־קִנִּיתָ לִי בַכֶּסֶף קֶנֶה וְחָלַב זִבְחֶיךָ לֹא הִרְוִיתָנִי אֶךָ הָעִבַדְתָּנִי בַחֲטָאוֹתֶיךָ הוֹגַעְתָּנִי בַעֲוֹנוֹתֶיךָ: ס (כה) אֲנֹכִי אֲנֹכִי הוּא מַחֵה פְּשָׁעֶיךָ לְמַעְנִי וְחֲטָאוֹתֶיךָ לֹא אֶזְכֹּר:
It is written "Take comfort, take comfort my people" (Is 40:1). Why is it repeated twice? Rabbi said: because all their punishments were double...and since their punishments were double, so too their comforts are double, as it says: Take comfort, take comfort, my people"... It is I, I who—for My own sake— Wipe your transgressions away... - Midrash Zuta Eich 1:14	מדרש זוטא - איכה (בובר) פרשה א ד"ה [יד] כתיב נחמו [יד] כתיב נחמו נחמו עמי (ישעיה מ' א'), למה שני פעמים, רבי אומר לפי שכל מכות שלהן כפולות... ולפי שמכותיה כפולות כך נחמותיה כפולות, שנאמר נחמו נחמו עמי (שם /ישעיהו/ מ' א'), עורי עורי (שם /ישעיהו/ נ"ב א'), קומי אורי כי בא אורך (שם /ישעיהו/ ס'), אנכי אנכי הוא מוחה פשעך (שם /ישעיהו/ מ"ג כ"ה), אנכי אנכי הוא מנחמכם (שם שם /ישעיהו/ נ"א/ י"ב),...
The Holy Blessed One says: in this world they are redeemed by sacrifices, but in the world to come, I will forgive their sins without sacrifice, as it says: It is I, I who—for My own sake— Wipe your transgressions away - Midrash Tanhuma (Buber) Shemini 6	מדרש תנחומא (בובר) פרשת שמיני סימן ו ...אמר להם הקדוש ברוך הוא בעולם הזה נתכפר להם על ידי קרבנות, ולעולם הבא אני מוחל עונותיהם שלא בקרבן, שנאמר אנכי אנכי הוא מוחה פשעך למעני וחטאתיך לא אזכור (ישעיה מג כה).

Thus say to the House of Israel: Thus says Adonai YHVH: Not for your sake am I acting, House of Israel, but rather for My holy name, which you have disgraced among the nations when you came there. - Ezekiel 36:22	יחזקאל פרק לו (כב) לֵכֶן אָמַר לְבֵית־יִשְׂרָאֵל כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְקֹוֹק לֹא לְמַעַנְכֶם אֲנִי עוֹשֶׂה בֵּית יִשְׂרָאֵל כִּי אִם־ לְשֵׁם־קְדוּשִׁי אֲשֶׁר חִלַּלְתֶּם בְּגוֹיִם אֲשֶׁר־בָּאתֶם שָׁם:
He has redeemed my soul in peace so that none came upon me..." (Ps 55:19) The Holy Blessed One says: Anyone who engages in Torah study, [which is called peace in the verse: "All its ways are peace" (Proverbs 3:17);] and in acts of kindness, and prays with the congregation, I ascribe to him credit as if he redeemed Me and My children from among the nations of the world. - B Berakhot 8a	תלמוד בבלי מסכת ברכות דף ח עמוד א וכתיב: פדה בשלום נפשי מקרב - לי וגו'. אמר הקדוש ברוך הוא כל העוסק בתורה ובגמילות חסדים ומתפלל עם הצבור - מעלה אני עליו כאילו פדאני, לי ולבני, מבין אומות העולם.
Another explanation: "Because my salvation is soon to come"—It doesn't say: your salvation, but My salvation, may His name be blessed. If scripture hadn't written it, we couldn't say it: God said to Israel: If you don't have merit, I will do it for myself, as it were. All the days you are in trouble, I am with you, as it says in Psalms 91: I am with you in trouble. And I redeem Myself... - Shemot Rabbah 30	שמות רבה וילנא פרשת משפטים פרשה ל ד"א כי קרובה ישועתי לבא, כי קרובה ישועתכם אינו אומר אלא ישועתי יהי שמו מבורך, אלולי שהדבר כתוב א"א לאמרו, א"ל הקדוש ברוך הוא לישראל אם אין לכם זכות בשבילי אני עושה כביכול כל ימים שאתם שם בצרה אני עמכם שנאמר תהלים צא עמו אנכי בצרה ואני גואל לעצמי שנא' ישעיה נט וירא כי אין איש וישתומם וגו',

Heavenly Torah, A.J. Heschel (trans. Gordon Tucker)

This approach is an alloy of sorrow and triumph; it both burdens and comforts (p. 108)...In the school of R. Akiva, God's bond to Israel is one of intimate empathy. God, as it were, is linked to Israel with bonds of love, participating in its suffering and redeemed by its salvation (p 116) ...R. Akiva and his cohorts believed that it is better to limit belief in God's power than to dampen faith in God's mercy (p. 119)...Between mercy and power, mercy takes precedence—and to the mercy of Heaven there is no limit! Certainly this doctrine was no song of joy....This doctrine is one of lament and woe, but it is a lament that contains great comfort. (p. 121).

מְחִיתִי כְעֵב פְּשָׁעֶיךָ וְכָעֲנָן חַטֹּאותֶיךָ...

Remember these things, O Jacob For you, O Israel, are My servant: I fashioned you, you are My servant— O Israel, never forget Me. I wipe away your sins like a cloud, Your transgressions like mist— Come back to Me, for I redeem you. - Isaiah 44:21-22	ישעיהו פרק מד (כא) זָכַר-אֱלֹהֵי יַעֲקֹב וְיִשְׂרָאֵל כִּי עֲבָדִי-אֶתָּה יִצְרָתִיךָ עֲבַד-לִי אֶתָּה יִשְׂרָאֵל לֹא תִנָּשֵׁי: (כב) מְחִיתִי כְעֵב פְּשָׁעֶיךָ וְכָעֲנָן חַטֹּאותֶיךָ שׁוֹבָה אֵלַי כִּי גֹאֲלִתִּיךָ:
Our God and God of our ancestors, pardon our sins on this Yom Kippur, wipe away and cause to pass our crimes from before Your eyes, at it says... - YK Mahzor	או"א מחל לעונותינו ביום הכפורים הזה מחה והעבר פשענו מנגד עיניך כאמור...
The Holy Blessed One says: in this world they are redeemed by sacrifices, but in the world to come, I will forgive (<i>moheh</i>) their sins without sacrifice, as it says: It is I, I who—for My own sake— Erases (<i>moheh</i>) your transgressions - Midrash Tanhuma (Buber) Shemini 6 ¹	מדרש תנחומא (בובר) פרשת שמיני סימן ו ...אמר להם הקדוש ברוך הוא בעולם הזה נתכפר להם על ידי קרבנות, ולעולם הבא אני מוחל עונותיהם שלא בקרבן, שנאמר אנכי אנכי הוא מוחה פשעיך למעני וחטאתיך לא אזכור (ישעיה מג כה).
Forgive us, our Father, for/although we have sinned Pardon us, our King, for/although we have committed a crime For pardoning and forgiving are You Blessed are You, YHVH, Gracious, who is abundant in forgiving	סָלַח לָנוּ אֲבִינוּ כִּי חָטָאנוּ. מָחַל לָנוּ מֶלְכֵנוּ כִּי פָשַׁעְנוּ. כִּי מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ אַתָּה. בָּרוּךְ אַתָּה ה', חֲנוּן הַמֵּרַבָּה לְסִלַּח

¹ See Mitchell First, Esther Unmasked, p. 34.

Pardon – this is a Talmudic word; it has no analogue in the Bible. It is the idea of wiping away and erasing totally, even more than forgiveness. - Siddur of R. Jacob Emden (1697-1776), p. 34²	מחל – היא מלה תלמודית. אין לה רע במקרא. והוא ענין המחיה ומחיקה לגמרי יותר מהסליחה יעקב עמדין עמוד 68
One who sells a promissory note to his friend, and went back and forgave the debt, the debt is forgiven. - B Ketubot 85b and 86a	תלמוד בבלי מסכת כתובות דף פה עמוד ב המוכר שטר חוב לחבירו וחזר ומחלו - מחול
God is not like human beings. ...R. Yehuda ben Abba said: it is like a person who was given to the executioner [commentarienses] of the king, even if you pay a lot of money, it is impossible to be released, but You say: Do teshuva, and I will receive you, as it says: I will wipe away your sins like a cloud, Your transgressions like mist— Come back to Me, for I redeem you (Is 44:22) - Sifre Bemidbar 134	ספרי במדבר פרשת פינחס פסקא קלד ד"ה ויאמר ה' "אשר מי אל בשמים ובארץ" - שלא כמדת בשר ודם מידת המקום. בשר ודם הגדול מחבירו מבטל גזירת חבירו אבל מי יכול למחות על ידך. כן הוא אומר והוא באחד ומי ישיבנו וגו' (איוב כג יג). רבי יהודה בן אבא אומר משל לאדם שנתון בקונא נטירסין שלמלכות אפילו נותן ממון הרבה אי אפשר ליעקר אבל אתה אומר עשו תשובה ואני מקבל שנאמר מחיתי כעב פשעיך וכענן חטאתיך (ישעיה מד כב)

² See First, Esther Unmasked, p. 34, n. 21.

כִּי־בַיּוֹם הַזֶּה יִכָּפֵר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכָּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְקֹוֹק תִּטְהָרוּ:

For on (through) this day atonement shall be made for you (he shall make purgation for you - Milgrom) to cleanse/purify you of all your sins; before YHVH you shall be clean/purified. - Leviticus 16:30	וּקְרָא פֶּרֶק טז (ל) כִּי־בַיּוֹם הַזֶּה יִכָּפֵר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכָּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְקֹוֹק תִּטְהָרוּ:
Our God and God of our ancestors, pardon our sins on this Yom Kippur, wipe away and cause to pass our crimes from before Your eyes, as it says: I, I am the one who will wipe out your crimes...(Is 43:25) I have wiped away like vapor your crimes (Is 44:22) For on this day he shall make purgation for you (Lev 16:30) - YK Mahzor – 4th blessing of Amidah	או"א מחל לעונותינו ביום הכפורים הזה מחה והעבר פשענו מנגד עיניך כאמור... (1) אָנֹכִי אָנֹכִי הוּא מִחָה פְּשָׁעֶיךָ... (2) מִחִיתִי כְעֵב פְּשָׁעֶיךָ... (3) כִּי־בַיּוֹם הַזֶּה יִכָּפֵר עֲלֵיכֶם
“Atone” or “expiate” is the customary translation for kipper, but in most cases this is incorrect. In biblical poetry its parallel synonym is usually maha ‘wipe’ (Jer 18:23) or hiser ‘remove’ (Isa. 27:9), suggesting that kipper means “purge” - Jacob Milgrom, Lev 1-16, p. 1079	

And this shall be to you a law for all time... you shall practice self-denial; and you shall do no manner of work... For on this day atonement shall be made for you (he shall make purgation for you - Milgrom) to cleanse/purify you of all your sins; before YHVH you shall be clean/purified. It shall be a sabbath of complete rest for you, and you shall practice self-denial; it is a law for all time.	ויקרא פרק טז (כט) וְהִיְתָה לָכֶם לְחֻקַּת עוֹלָם ... תַּעֲנֶנּוּ אֶת־נַפְשֵׁיכֶם וְכָל־מְלָאכָה לֹא תַעֲשׂוּ: (ל) כִּי־בַיּוֹם הַזֶּה יִכָּפֵר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכָּל־ חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְקֻנֹּק תִּטְהָרוּ: (לא) שַׁבַּת שְׁבֻתוֹן הִיא לָכֶם וְעֲנִיתֶם אֶת־נַפְשֵׁיכֶם חֻקַּת עוֹלָם:³
...R. Eleazar ben Azariah expounded: “from all of your sins, before YHVH you shall be clean/purified” – sins between a person and God, Yom Kippur purges. Sins between a person and another person, Yom Kippur does not purge until one appeases the other. - Mishnah Yoma 8:9	משנה מסכת יומא פרק ח ...דרש רבי אלעזר בן עזריה (ויקרא ט"ז) מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו עבירות שבין אדם למקום יום הכפורים מכפר עבירות שבין אדם לחבירו אין יום הכפורים מכפר עד שירצה את חברו
Thus [the High Priest] used to say: Please, Hashem, I have sinned, committed a crime, and erred before You – I and my household. Please, Hashem, purge now the sins and crimes and errors that I have sinned and committed and done before you – I and my household. As it says in the Torah of Moshe your servant: For on this day he shall purge you...and they would say: Blessed be the name of the glory of His kingship forever and ever. - Mishnah Yoma 3:8	משנה מסכת יומא פרק ג משנה ח וכך היה אומר אנא השם עויתי פשעתי חטאתי לפניך אני וביתי אנא השם כפר נא לעונות ולפשעים ולחטאים שעויתי ושפשעתי ושחטאתי לפניך אני וביתי ככתוב בתורת משה עבדך (ויקרא ט"ז) כי ביום הזה יכפר עליכם וגו' [*] והן עונין אחריו ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד:

³ Milgrom, Leviticus 1-16, p. 1057.

R. Eleazar said: the verse says “from all your sins before YHVH” – a sin that only God knows of, Yom Kippur purges. - Bavli Keritot 25b	תלמוד בבלי מסכת כריתות דף כה עמוד ב א"ר אלעזר, אמר קרא: מכל חטאתיכם לפני ה' וגו', חטא שאין מכיר בו אלא המקום יום הכפורים מכפר.
...One who violates a negative commandment, and does teshuva, the teshuva doesn't have the power to purge, but the teshuva is suspended and the day of Yom Kippur purges, and on this it is said: “for through this day it will purge you” - Mekhilta DeRebbe Yishmael Yitro 7	מכילתא דרבי ישמעאל יתרו - מסכתא דבחדש פרשה ז ד"ה מפני ארבעה והעובר על מצות לא תעשה ועשה תשובה אין כח בתשובה לכפר, אלא התשובה תולה ויום הכפורים מכפר, ועל זה נאמר כי ביום הזה יכפר עליכם.

What is “You were seen eye to eye” (Num 14:14)? R. Aha said in the name of R. Shimon ben Lakish: Moshe said: Master of the Universe: the attribute of justice lies evenly balanced (me-uyan). You say: “I will strike them with plague” and I say “Forgive them now”. Moshe said: the matter is evenly balanced, we will see who shall win, you YHVH, or me. R. Brechya said: The Holy Blessed One said: By your life, Mine is cancelled, but yours remains. What is the proof? As it says: “YHVH said: I forgive you according to your word” - Devarim Rabbah 5:13	דברים רבה (וילנא) פרשת שופטים פרשה ה סימן יג מהו אשר עין בעין א"ר אחא בשם ר"ש בן לקיש אמר משה רבש"ע הרי מדת הדין בכף מאזנים מעויין אתה אומר אכנו בדבר ואני אומר סלח נא אמר לו הדבר מוכרע נראה מי נוצח אתה ה' או אני א"ר ברכיה א"ל הקדוש ברוך הוא חייך שלי בטלת ושלך קיימת מנין שנאמר (שם) /במדבר י"ד/ ויאמר ה' סלחתי כדברך
“A prayer for Moses, a man of Elohim” (Psalm 90:1) Man of Elohim – for he transformed the attribute of judgement to the attribute of mercy. The Holy Blessed One said: I will strike them with plague and I will disown them (and I will make you a nation far more numerous than they)” Num 14:12 But Moshe said: Forgive, please/now, the sin of this nation according to Your great kindness (Num 14:19). And it is written: YHVH said, I forgive you, according to your word. (Num 14:20) - Midrash Tehillim 90:5	מדרש תהלים (שוחר טוב; בובר) מזמור צ ד"ה [ה] דבר אחר ד"א איש האלהים. שהכריע מדת הדין למדת רחמים, הקדוש ברוך הוא אמר אכנו בדבר ואורישנו (שם) /במדבר/ יד יב, ומשה אמר סלח נא לעון העם הזה כגודל חסדך (שם שם) /במדבר י"ד/ יט, וכתוב ויאמר ה' סלחתי כדברך (שם שם) /במדבר י"ד/ כ.

